Παρέμβαση Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης και ΥΠΕΞ Ευ. Βενιζέλου στην ολομέλεια του Ευρωπαικού Κοινοβουλίου για την Αίγυπτο (Στρασβούργο 5.2.2014)

Κύριε Πρόεδρε , Κυρίες και κύριοι βουλευτές,

Τρία χρόνια έχουν περάσει από τότε που οι αιγύπτιοι πολίτες, από όλα τα κοινωνικά στρώματα, ξεσηκώθηκαν εναντίον ενός καταπιεστικού καθεστώτος ζητώντας ελευθερία, ανθρώπινη αξιοπρέπεια, κοινωνική δικαιοσύνη και καλύτερη οικονομία. Καθ 'όλη αυτή την περίοδο, η Ευρώπη στάθηκε δίπλα στον αιγυπτιακό λαό, με στόχο να στηρίξει την συμμετοχή όλων των πολιτικών δυνάμεων στην πολιτική διαδικασία και την δημοκρατική μετάβαση. Θα παραμείνουμε προσηλωμένοι στην υποστήριξή μας στον αιγυπτιακό λαό.

Πολλοί άνθρωποι έχουν χάσει τη ζωή τους στον αγώνα για μια δημοκρατική κοινωνία και ένα καλύτερο μέλλον για τα παιδιά και τις οικογένειές τους. Πολλοί περισσότεροι έχουν τραυματιστεί. Η 25η Ιανουαρίου 2014 θα έπρεπε να είναι μια μέρα γιορτής για την οικοδόμηση της δημοκρατίας και μια ημέρα μνήμης αυτών των γενναίων ανθρώπων.

Ως εκ τούτου, παρακολουθούμε με μεγάλη ανησυχία τις πράξεις βίας και τις απώλειες, πριν και κατά τη διάρκεια του πρόσφατου συνταγματικού δημοψηφίσματος, καθώς και με αφορμή την τρίτη επέτειο της αιγυπτιακής επανάστασης. Η Ύπατη Εκπρόσωπος της Ευρωπαϊκής Ένωσης για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας κα Ashton καταδίκασε με τον πιο ξεκάθαρο τρόπο όλες τις πράξεις βίας, την δυσανάλογη χρήση βίας, καθώς και τις τρομοκρατικές επιθέσεις.

Η επικύρωση του νέου Συντάγματος από το δημοψήφισμα στις 14 και στις 15 Ιανουαρίου είναι μια θετική εξέλιξη, αρκεί να επιτρέψει την ταχεία και πλήρη εφαρμογή του Οδικού Χάρτη.

Η έλλειψη μιας πραγματικά αντιπροσωπευτικής διαδικασίας στο στάδιο της κατάρτισής του και η έλλειψη πολιτικού χώρου για μειοψηφούσες γνώμες είναι εξαιρετικά ανησυχητικές, όπως εξάλλου είναι και τις προκλήσεις που σχετίζονται με την ελευθερία της συνάθροισης και της πολιτικής έκφρασης.

Το ευρωπαϊκό μήνυμά είναι σαφές: χωρίς πλήρη σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ο Οδικός Χάρτης δεν θα οδηγήσει πουθενά.

Ο νέος Συνταγματικός Χάρτης αποτελεί βελτίωση, ιδίως το κεφάλαιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα, το οποίο περιλαμβάνει την ελευθερία της έκφρασης, της συνάθροισης και τα δικαιώματα των γυναικών. Η πλήρης εναρμόνιση του συνόλου της υπάρχουσας και μελλοντικής νομοθεσίας με το Σύνταγμα και με τα διεθνή πρότυπα με σεβασμό στους διεθνείς κανόνες και τα ανθρώπινα δικαιώματα αποτελεί ζήτημα ζωτικής σημασίας.

Το Σύνταγμα πρέπει επίσης να εφαρμόζεται κατά τρόπο που να διασφαλίζει τον πλήρη έλεγχο όλων των τομέων της κυβέρνησης από την πολιτική εξουσία, χωρίς μη

δημοκρατικές παρεμβάσεις, ενώ οι πολίτες θα πρέπει να δικάζονται σε κάθε περίπτωση από πολιτικά δικαστήρια.

Η ΕΕ παρακολούθησε το δημοψήφισμα και, ενώ δεν ήμασταν σε θέση να εξακριβώσουμε τη βασιμότητα των καταγγελλόμενων παρατυπιών, η εκτίμηση είναι ότι αυτές δεν φαίνεται να έχουν επηρεάσει την ουσία του τελικού αποτελέσματος.

Χαιρετίζουμε την προκήρυξη των εκλογών.

Η ΕΕ έχει προσκληθεί να παρακολουθήσει τις επικείμενες εκλογές με την αποστολή ικανού αριθμού Εκλογικών Παρατηρητών, με επικεφαλής ένα μέλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Θα έχουμε την δυνατότητα και τα μέσα να εκτιμήσουμε κατά πόσον οι συνθήκες θα επιτρέψουν διαφανείς και αξιόπιστες εκλογές χωρίς αποκλεισμούς, ίσους όρους ανταγωνισμού για την προεκλογική εκστρατεία, αλλά και την αξιολόγηση της διεξαγωγής των εκλογών αυτών.

Είναι βέβαια σαφές, ότι για τη σταθερότητα της Αιγύπτου αυτές οι εκλογές πρέπει να οδηγήσουν στην ανάδειξη ενός δημοκρατικά εκλεγμένου Προέδρου και στην δίκαιη εκπροσώπηση των πολιτικών απόψεων στο Κοινοβούλιο.

Η ΕΕ καλεί τις Αρχές να εξασφαλίσουν το δικαίωμα των κατηγορουμένων σε δίκαιη και έγκαιρη δίκη, με βάση σαφές κατηγορητήριο και κατάλληλη και ανεξάρτητη έρευνα, καθώς και το δικαίωμα της πρόσβασης και της επικοινωνίας με τους δικηγόρους και τα μέλη των οικογενειών τους.

Ανησυχούμε, επίσης, ιδιαίτερα για την επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης και τις αρνητικές επιπτώσεις της στις ευάλωτες κατηγορίες του πληθυσμού. Σήμερα, το ήμισυ περίπου του πληθυσμού ζει σε πραγματική φτώχεια και οι πιο ευάλωτοι είναι τα παιδιά. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕΕ θα εξακολουθήσει να στηρίζει τη βελτίωση των κοινωνικών και οικονομικών συνθηκών, τη διασφάλιση της σταθερότητας, των επενδύσεων, την προώθηση της κοινωνικής δικαιοσύνης, καθώς και την εφαρμογή των βασικών οικονομικών μεταρρυθμιστικών μέτρων.

Η οικοδόμηση σταθερής και βιώσιμης δημοκρατίας είναι ένας μακρύς και δύσκολος δρόμος. Η οικοδόμηση της δημοκρατίας απαιτεί σκληρή δουλειά, αφοσίωση και συμβιβασμούς από όλες τις πολιτικές πλευρές, γιατί ο τελικός στόχος, ο οποίος αφορά τη δημιουργία δημοκρατικών, διαφανών και υπεύθυνων θεσμικών οργάνων που θα προστατεύουν όλους τους πολίτες της Αιγύπτου και τα θεμελιώδη δικαιώματά τους, Η Αίγυπτος είναι χώρα κλειδί για όλα τα μεγάλα προβλήματα της Εγγύς και Μέσης Ανατολής και της Ανατολικής Μεσογείου και το ενδιαφέρον της Ευρώπης είναι μεγάλο.

Σας ευχαριστώ

Δευτερολογία

Ευχαριστώ κα Πρόεδρε. Οι τοποθετήσεις των αξιότιμων μελών του ΕΚ, νομίζω ότι εξέφρασαν όλο το φάσμα των απόψεων που υπάρχουν στην ΕΕ γύρω από το αιγυπτιακό ζήτημα.

Η στάση της ΕΕ, η θεσμική, η επίσημη, όπως εκφράζεται από την Ύπατη Εκπρόσωπο, την κα Ashton, με τη στήριξη του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων, είναι μία στάση αρχών, καθαρή, προσεκτική, και ταυτόχρονα μια στάση που επιδιώκει να είναι αποτελεσματική, δηλαδή να διατηρεί τη δυνατότητα άσκησης πρακτικής πίεσης, ώστε να ολοκληρωθεί η δύσκολη μεταβατική διαδικασία προς την αποκατάσταση της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου. Η κατάσταση είναι πάντοτε κρίσιμη και εύθραυστη. Δεν είναι δυνατόν να υπάρχουν κρατούμενοι πολιτικοί, αντιφρονούντες και δημοσιογράφοι. Η ΕΕ ανησυχεί ιδιαίτερα και το λέει αυτό, πάντα με έμφαση, για την απαράδεκτη κράτηση πολιτικών αντιφρονούντων και δημοσιογράφων. Δεν είναι δυνατόν να υπάρχουν περιορισμοί στην ελευθερία της έκφρασης ή στην ελευθερία του συνέρχεσθαι και της ειρηνικής διαμαρτυρίας.

Σημειώνω κι εγώ τις αναφορές που έγιναν στην ανάγκη της προστασίας των γυναικών. Κράτησα ιδιαίτερη σημείωση για τα όσα ειπώθηκαν σχετικά με την κατάσταση στον Σινά. Προσωπικά, πρέπει να πω ότι έχω ιδιαίτερο ενδιαφέρον, ως έλληνας Υπουργός Εξωτερικών, για το Σινά, γιατί εκεί υπάρχει η ιστορική βυζαντινή Μονή της Αγίας Αικατερίνης, η οποία είναι ένας θύλακας του τόπου και ένας θησαυρός της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς.

Έχουν γίνει βεβαίως πολύ σημαντικά βήματα. Η επικύρωση του νέου και βελτιωμένου συντάγματος που προβλέπει το σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων, θα επιτρέψει στην Αίγυπτο να κάνει μια νέα αρχή. Αυτό θέλουμε, αυτό επιδιώκουμε, αυτό ευχόμαστε. Η Αίγυπτος δεν πρέπει να χάσει αυτήν την πολύ σημαντική ευκαιρία. Ο κύκλος της βίας πρέπει να σταματήσει, όπως και οι ενέργειες που οδηγούν στη βία. Άρα πρέπει να αποφεύγονται προκλήσεις. Να αποφεύγεται η ρητορεία μίσους. Να αποφεύγονται πολιτικές δηλώσεις που στιγματίζουν, χωρίς διάκριση, πολιτικές ομάδες ως τρομοκράτες. Πρέπει επίσης να γίνει συνειδητή και συστηματική προσπάθεια για τη συμμετοχή όλων των πολιτικών δυνάμεων σε αυτήν την πολιτική διαδικασία, στην συμφιλιωτική και συνθετική πολιτική διαδικασία, σε μια inclusive διαδικασία. Αλλιώς δεν μπορούμε να πετύχουμε το στόχο μας.

Κανένα πολιτικό κόμμα, καμία πολιτική δύναμη δεν μπορεί να κυβερνήσει μόνη της την Αίγυπτο, μόνο με το δικό της όραμα για την κοινωνία. Χρειάζεται πλουραλισμός, σύνθεση απόψεων, συνύπαρξη. Η πόλωση αποσταθεροποιεί επικίνδυνα την κατάσταση με εξαιρετικά αρνητικές συνέπειες για την οικονομία. Έχω κι εγώ επισκεφθεί σχετικά πρόσφατα το Κάιρο και έχω συζητήσει όχι μόνο με τον ομόλογό μου, με τον οποίο έχουμε βρεθεί πάρα πολλές φορές έκτοτε, αλλά έχω συζητήσει και με τον Πρωθυπουργό της Αιγύπτου, ειδικά για τα ζητήματα της οικονομίας.

Εδώ και περισσότερο από ένα χρόνο η ΕΕ και ειδικότερα η Ύπατη Εκπρόσωπος, η κα Ashton και οι ειδικοί εκπρόσωποι, ο κος León και ο κος Λαμπρινίδης, βέβαια, ο οποίος θα επισκεφθεί το Κάιρο σε λίγες μέρες, έχουν εμπλακεί σε προσπάθειες για την επίτευξη της συμμετοχής όλων των πολιτικών δυνάμεων στην διαδικασία αυτή, την

ενοποιητική, τη συνθετική. Βέβαια, όταν έχεις συνεχώς φαινόμενα βίας, τρομοκρατικές επιθέσεις, όταν έχεις απώλειες ζωών, το περιβάλλον είναι βαρύ και δύσκολα κάνεις τα αναγκαία βήματα.

Πρόθεση της Υπάτης Εκπροσώπου, την οποία έχω την τιμή να εκπροσωπώ, είναι -με την υποστήριξη του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου- να διατηρήσει τον διάλογο με όλες τις πολιτικές δυνάμεις στην Αίγυπτο, ώστε να στηριχθούν όλες οι αξιόπιστες και αναγκαίες πρωτοβουλίες που οδηγούν στην ομαλοποίηση της κατάστασης, στην πλήρη αποκατάσταση της δημοκρατίας και του κράτους δικαίου και βέβαια στη συμφιλίωση. Πιστεύω ότι αυτό θα έχει ευεργετικά αποτελέσματα στη σταθερότητα της Αιγύπτου.

Επειδή αναφέρθηκαν παραδείγματα άλλων χωρών αραβικών, άλλων χωρών στην ευρύτερη περιοχή της Βόρειας Αφρικής, η αλήθεια είναι ότι ιστορικά η Αίγυπτος, λόγω του μεγέθους της, δεν είναι συνηθισμένη να αντιγράφει άλλα μοντέλα, αλλά λειτουργεί η ίδια ως ένα υπόδειγμα για τις εξελίξεις στην ευρύτερη περιοχή. Αυτό πρέπει να το λάβουμε πάρα πολύ σοβαρά υπόψη μας. Γιατί πρέπει να αντιληφθούμε και πάντα αντιλαμβανόμαστε στα Όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης την ιδιαίτερη βαρύτητα που έχει ιστορικά, πολιτικά, στρατιωτικά, κοινωνικά και συμβολικά η κατάσταση στην Αίγυπτο.

Θεωρώ, λοιπόν, ότι η συζήτησή μας ήταν ανοικτή, ειλικρινής, αντιπροσωπευτική των απόψεων που υπάρχουν στις ευρωπαϊκές κοινωνίες και χρήσιμη για τα βήματα που έχουμε να κάνουμε ως Συμβούλιο, με επικεφαλής την Ύπατη Εκπρόσωπο.